

TRETTONDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG C

Första läsningen: **1 Kung 19:16b; 19-21** (Elisha bröt upp och följde Elia som hans tjänare)

Kläder är identitet. Dopdräkten betyder: ni har iklätt er Kristus (Gal 3:27). Elisha får på sig Elias profetmantel och tillstånd att ta avsked därhemma om han inte glömmer bort kallelsen (v. 20). Arbetsredskapen eldas upp, dragdjuren äts: FARVÄL till allt...

Andra läsningen: **Gal 5:1, 13-18** (Ni är kallade till frihet)

... och vilken frihet Elisha måste ha känt, liksom apostlarna, liksom Franciskus av Assisi: nu lever jag bara för Gud! Som att bara köra iväg på sommarlov, ut i det blå. Men den inre kursen ska alltid vara Guds vilja, annars tar de egoistiska begären över. Det som skulle bli så bra fördärvas. Vi biter och sliter i varandra (v.15).

Evangelium: **Luk 9:51-62** (Jesus vände sina steg mot Jerusalem. Jag skall följa dig vart du än går)

Jesus fokuserar på Jerusalem som mål, med ett beslutsamt ansikte, hårt som flinta (Jes 50:7). Han vill in i en samarisk by (se tvärtom i Matt 10:5) men avvisas p.g.a. resans mål (samarierna avvisar judarnas tro att Jerusalem är en helig stad). "Åskans söner" (v. 54, jfr Mark 3:17) gör skäl för öknamnet: de vill som profeten Elia dra ner eld från ovan (1 Kung 18:38).

Jesus drar vidare. Tre personer får en enastående chans som aldrig återkommer – kallelsen till ett radikalt liv i Kristi efterföljd. Den förste kallar s.a.s. sig själv, den andra kallas av Jesus och den tredje har viljan men inte det odelade hjärtat som är redo att bränna broarna bakom sig. Rävorna i v. 58 fick kyrkofäderna att tänka på heretikerna (liksom rävarna i Höga Visan 2:15): det finns djur som bara vill in i gården för att stjäla höns, de följer i allt sitt eget huvud. I Luk 13:32 hör vi hur Jesus kallar sin jordiska furste, Herodes Antipas, för en räv (efter att ha hört om hans mordplaner). De som har onda avsikter sover på mjuka kuddar i denna värld. Jesu väg är omsorg och uppoffringar. Han är hönan som vill samla sina kycklingar (Luk 13:34) – inte säker någonstans. Den andre mannen, den som Jesus själv kallar, vill först hem och begrava sin far – "som Elia gjorde" står det i vissa handskriftversioner av v.59. Hade inte självaste profeten Elia tillåtit sin lärjunge Elisha detta (se första läsningen ovan)? Fariseerna sa att den tjänst man visade de döda (begravning) stod långt över förpliktande böner och studier av lagen. V. 60: i Jesu ögon är man andligt död om man föredrar en begraving framför att följa honom när chansen är där. Den tredje kandidaten

vill bara hem och säga farväl. Han antas inte. En bonde som ser bakåt (v. 62) plöjer inte rakt. En klosternovis som letar upp gamla flammor på Facebook är inte seriös. En brudgum som i allt styrs av sina föräldrar är omogen.

MÅNDAGEN I 13 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Mos 18:16-33**

(Skall du döda den rättfärdige, tillsammans med den ogudaktige?)

Abraham är Guds vän, liksom Noa (och vi: Joh 15:15). Han invigs i Guds planer. Gud är rättvis, men också mild och vill låta sig bevekas av våra förböner för syndarna. Abraham har Kristi sinnelag (Fil 2:4 f). Han vädjar ständigt till Guds hjärta.

Evangelium: **Matt 8:18-22** (*Följ mig*)

Den skriftlärd vill följa Jesus på fläcken efter att ha lyssnat till honom. Vet han vad han ber om? Rävar (v. 20) är jagade djur som aldrig är trygga för människornas hundar. Jesus lever under deras nivå, vill han säga, fri som en fågel men ständigt hemlös, eftersökt och jagad. Det finns inget romantiskt i att leva så. En verkligt hängiven lärjungekandidat accepterar det – däremot är nästa krav oerhört: att ett så allvarligt bud som fjärde Guds bud (om att vörda föräldrar) skulle åsidosättas genom att man ignorerar sin egen fars begravning! Begäran om tjänstledighet för detta (v. 21) var rimlig – tillät inte profeten Elia sin lärjunge Elisha något liknande (1 Kung 19:20-21)? Det var inte frågan om lång tid – judarnas begravningar gick snabbt. Att kalla de sörjande därhemma för *döda* (v. 22) var grovt (men kanske vet Jesu om att den snyftande familjen skulle tvinga lärjungen att inte återvända?). I Jesu radikala krets fick man satsa ALLT, inte blicka längtansfullt bakåt som Lots hustru, hon som stelnade till under flykten från undergångens stad (1 Mos 19:26; jfr Luk 9:62). Jesus resonerar kanske också utifrån buden om att en *präst* eller *nasir* inte fick gå till en död person (3 Mos 21:11; 4 Mos 6:6-7). Jesus ser i så fall sina närmaste män såsom avskilda, prästerliga, heliga (jfr 1 Pet 2:9). Det är som med krig: allt annat än kriget prioriteras ner. Men ska vi förakta begravningar? Kyrkan har tydligen velat hindra den idén genom att lägga *den sjunde kroppsliga barmhärtighetsgärningen* till de sex i Matt 25:31ff: *begrava de döda!* (se *Katolska kyrkans katekes*, nr 2447). Jesus bekräftar i övrigt också klart och tydligt Fjärde budets viktighet (se Matt 15:3-6).

Den som ser sig om när han har satt sin hand till plogen, han passar inte för Guds rike. (Luk 9:62)

TISDAGEN I 13 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Mos 19:15-29** (Herren lät svavel och eld regna över Sodom och Gomorra)

Gud är mild. Han vill förlåta ALLA där det finns tio rättfärdiga (jfr Jer 5:1 där det räcker med en enda person). Andras, särskilt helgonens, förtjänster och förböner kan bli till nytta för oss, ty kärleken gör att många syndar blir förlåtna (1 Pet 4:8), men där alla är förhårdade, ett enda kollektivt NEJ till nåden i Kristus, går det inte (jfr Matt 11:23-24). Lots hustru kunde inte släppa syndens värld, hon såg sig tillbaka, och förlamades. Vi står där som Abraham, utan ord, och ser katastrofen.

Evangelium: **Matt 8:23-27** (Han hutade åt vindarna och sjön, och det blev alldeles lugnt)

VEM ÄR HAN? Inte bara spetälskan viker för Jesus, liksom för lamningen, febern och demonerna – t.o.m. naturkrafterna lyder hans bud. Matteus vill nog att vi ska se urkyrkan i scenen med den lilla båten. Den var kanske mer förföljd än vi anar. I Jesu sällskap levde man under rävarnas nivå. Ibland fick man ta sig över sjön till avlägsna hedniska trakter (som här). Ja, varför? En annan förklaring än flykt är svår att se, Jesu rörelses ledningsgrupp tvingades gå under jorden då och då. Men Jesus är märkligt trygg mitt i alltihop. Likt en jagad räv lyckas han ändå hitta vila överallt, om det så är i en båt under en riskabel färd. Lärjungarna – vi – kan vara trygga i tron: om Jesus tillåter att det stormar kring kyrkan så är det aldrig för att låta henne gå under. Det sker för att vi ska få känna av hans styrka när han räddar, och vårt beroende av honom. Inkarnationens mysterium avbildas här: Frälsaren är sann Gud och sann människa – han har stormen i sin hand (= är Gud) men behöver sova som vi (= är människa). Den som styr allt har blivit en av oss. Vilken tröst! Säg, vem är han? GUD är han.

Han som har gjort Sjustjärnorna och Orion, som förvandlar mörker till morgon och låter dagen mörkna till natt, som kallar på havets vatten och låter det strömma över jorden – Herren är hans namn (Amos 5:8).
--

ONSDAGEN 3 juli: DEN HELIGE APOSTELN TOMAS, fest

Det var aposteln TOMAS som tvivlade på att Jesus verkligen var uppstånden. Då visade sig Jesus för honom så att han kunde sticka handen i hans sida och

känna spikhålen i hans händer (Joh 20:24-29 – evangeliet i dag). Det var bra att han tvivlade! Hade han inte gjort det, så skulle vi aldrig ha fått de tröstande orden från den uppståndne Jesus (v. 29) som handlar om oss:

Du tror för att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror.

Denna gode tvivlare är enligt dagens läsning en av dem som är grund för den byggnad som är ett heligt tempel i Herren (Ef 2:21). Tvivel ingår i tron, åtminstone i dess tillblivelse, och är alltså inget ont i sig. Tomas blev ett stort helgon, missionerade i Indien och grundade kyrkan där, vilket det numera lär finnas visst arkeologiskt belägg för.

Kyrkans bön denna dag:

Allsmäktige Gud, ge oss glädje på den helige Tomas högtidsdag, ge oss stöd i hans förbön, så att vi tror och har liv i din Sons namn och bekänner honom som vår Herre och Gud.

Särskilda läsningar på denna dag: Ef 2:19-22 samt Joh 20:24-29

TORSDAGEN I 13 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Mos 22:1-19** (Vår fader Abrahams offer)

Detta är ingen lämplig godnattsaga för barn, de identifierar sig med den stackars Isak, vilket är ett villospår. Berättelsen handlar om en andlig kris i Abrahams hjärta. Som när Gud ledde Jesus ut i öknen för att förvirras av djävulen (Matt 4:1-11 /Luk 4:1-13). Isak personifierar det goda Gud har lovat, åldringens framtidshopp – men... ”är allt jag satsat på fel?” Skulle vi vara beredda att offra karriär/familj om Gud bad om det? Den ångest, förvirring och smärta som vi då skulle kastas ut i är densamma som Abrahams. Han var redo att offra allt – och liknar därmed Gud (Rom 8:31f).

Evangelium: **Matt 9:1-8** (De prisade Gud, som hade gett sådan makt åt människorna)

Hos Markus är denna händelse mer omständligt berättat (Mark 2:1-12). Matteus låter mot slutet ett av sina favoritteman skymta, kyrkan: det heter ju i v. 8 att Gud har gett människor (i plural) fullmakt att förlåta synder (botens sakrament, jfr Joh 20:23, se övriga fullmakter i Matt 10:8; 16:19; 18:18; 28:19-20). Tanken att en människa kan förlåta synder är helt främmande för de skriftlärdade. Varje

synd innebär ju ett kränkande av Gud, alltså kan bara Gud förlåta, tänker de. De har mer rätt än de vet om: Jesus ÄR Gud som förlåter, men den förklaringen kan de inte rymma. När Jesus bevisar den makt Gud har gett honom genom att bota den förlamade mannen blir alla förskräckta. Folket börjar jubla, de skriftlärdade däremot stelnar till, vi får ingen reaktion från deras sida. Mannen som bars dit står där som nyskapad: utan synd och på egna ben, botad i själ och kropp. Vad måste han inte ha känt?

Markus och Lukas har i sina versioner en komisk detalj: den lame kunde först inte bäras in för allt folket, vännerna fick bryta sig in genom taket (Mark 2:3f; Luk 5:18). För dem handlar berättelsen också om hur entusiastiska människorna var, där och då i Galileen. Matteus tema här är enbart rätten att ge absolution. Det övriga skalas bort.

Han fyller mitt liv med allt gott, och jag blir ung på nytt som en örn (Ps 103:5).
--

FREDAGEN I 13 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Mos 23:1-4, 19, 24:1-8, 62-67** (Isak blev tröstad i sorgen efter sin mor)

Abrahams tro blir Tradition. Tjänaren får under inga omständigheter riskera att den helige mannens kommande ättlingar, gudsfolket, blandas upp med avgudadyrkare. Åldringen, Guds vän, är kroniskt konservativ och petnoga: aldrig, aldrig, vill vi återvända till hedendomen! Hans trogna ättlingar intar i alla tider samma attityd.

Evangelium: **Matt 9:9-13** (Barmhärtighet vill jag se och inte offer)

Tullindrivaren Matteus, som fornkyrkan tillskriver detta evangelium, kallas i parallellversionerna hos Markus och Lukas (Mark 2:14; Luk 5:27) för Levi. Det var inte ovanligt med två namn på den tiden (som Saul/Paulus). Han kallas att bli lärjunge och senare apostel. Varför väljer Jesus en så hatad person?

Tullindrivarna tjänade Roms intressen och pressade sina landsmän på pengar. De var – precis som prostituerade – inte välkomna i synagogorna (jfr Luk 19:1-10; Matt 21:31f). Fariseerna ser att Jesus nu t.o.m. äter med ett sådant sällskap. De blir så chockerade att de inte ens kan se Jesus i ansiktet utan vänder sig med sin fråga till lärjungarna: VARFÖR GÖR HAN SÅ? Jesus, som ju är där, lägger sig i och presenterar sig som själarnas läkare. Citatet i v. 13 från Hos 6:6 (jfr Matt 12:7; 23:23) förklarar Jesu måltidsgemenskap med syndare: de är Guds älskade, men sjuka barn. Av samma skäl är vi syndare i dag bjudna till hans måltid som är eukaristin. Vi går inte till mässan för att vi är bättre än andra

människor utan just för att vi inte är det! I kön fram till kommunionen går patienter som söker läkaren. Stegen är inte alltid lätta. Här krävs ödmjukhet, insikt om sin synd och samma tillit som Matteus hade.

Förslag till fredagsoffer: I dag vill jag vara vänlig mot någon som ingen bryr sig om.

LÖRDAGEN I 13 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Mos 27:1-5, 15-29** (Jakob bedrog sin broder och tog hans välsignelse)

Kyrkofäderna såg Esau, den äldre brodern, som judendomen och Jakob som kyrkan, den som Gud här, genom Rebeckas list, lät ärva löftena till Abraham. Positivt får vi se oss som utvalda, men några negativa slutsatser om judarna ska vi inte dra. Vi vet inte vilka framtidsplaner Gud har med det folk som Gud först talade till. Paulus, själv jude, är optimist (Rom 11:26).

Evangelium: **Matt 9:14-17** (Bröllopsgästerna kan inte sörja så länge brudgummen är hos dem)

Att fasta är att uttrycka sorg eller göra bot. Jesu närvaro var fest. Det var en glad nyhet (evangelium) han kom med, och då fanns det inte plats för sorg. En bröllopskortege och ett begravningsfölje är två olika verkligheter. Jesus kallar sig för Brudgummen – det är lika provocerande som när han förlåter synder i Guds namn. I den rabbiniska utläggningen av kärlekspoesin i Höga visan är brudgummen Gud själv som älskar sitt folk (samma tanke hos profeterna, Amos kap. 2-3; Jes 54:5; 62:5; Jer 2:2). Ingen kung har gjort anspråk på en sådan roll, inte ens Messias förväntades göra det.

Att Jesus kan vara både sann Gud och sann människa på en gång kräver ett helt nytt sätt att tänka – detta menar Jesus med liknelsen om gammalt och nytt som inte passar ihop (v. 16-17). Gud är inte underkastad våra föreställningar om hur en Messias borde vara och handla – han har gjort sitt val, genom sitt Ords, sin Sons människoblivande. Gud måste inte leva upp till våra förväntningar. Att kapitulera inför det är den nya utgångspunkten: om kritikerna skulle släppa fördomarna och försöka anta att Jesus har rätt, då skulle de se vart det leder. Apostlarna gjorde så och blev inte besvikna.

Matteus visar i slutet av v. 17 att Jesu inte vill förkasta det gamla. Det ska bevaras, hör vi. Det gamla är bra och motsägs inte av det nya utan uppfylls av det och ryms i det (jfr Matt 13:52). Matteus citerar i Bergspredikan Jesu väldigt positiva ord om Moselagens bestående värde (Matt 5:17-19). Den helige

Augustinus sade: ”Nya testamentet ligger dolt i det gamla, och Gamla testamentet ligger öppnat i det Nya”.

Varje skriftlärd som har blivit himmelrikets lärjunge är alltså som en välbärgad man som ur sitt förråd kan ta fram både nytt och gammalt (Matt 13:52).